

XXII. državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika
27. travnja 2017.

treći (III.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

100

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pazorno ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pazorno pročitati.
5. Treba pazorno slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Državnoga povjerenstva)

2. _____
(član Državnoga povjerenstva)

3. _____
(član Državnoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Prošli tjedan u Parizu, _____, žiteljima
(GRADU SVJETLOSTI)

Francuske, ali i cijelom eurotržištu, predstavljena su najvrsnija hrvatska vina, u čiju
je organizaciju predstavljanja bilo uključeno i _____
(VELEPOSŁANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE)

_____.

Gospodin Balsac, _____
(GENERALNI TAJNIK UDRUŽENJA FRANCUSKIH VINARA)

_____.

posebno je pohvalio sortu _____, ali i vrhunsko
(VRBNICKA ŽLAHTINA)

vino hvarskog proizvođača _____.
(„ZLATAN OTOK“)

5	
---	--

2. Upiši č ili ć na odgovarajuća mjesta u riječima.

Mlitav___e, tako nećeš daleko!

Tenisa___i___ini udarci sve su nadmašili.

Debelokoš___ev mir nije lako narušiti.

Sastat ćemo se kraj svje___ari___ina kioska.

4	
---	--

9	
---	--

3. Upiši ije/je na odgovarajuća mjesta u riječima.

Ovo stablo ima vrlo čvrsto kor_____nje.

Moramo nabaviti novu m_____šalicu.

Pored glave mu je prozujao sv_____tleći metak.

Učinio je to potpuno sv_____sno.

4	
---	--

U zadacima od 4. do 23. odgovore napiši na prazne crte.

4. Odredi padeže podcrtanim riječima.

Moj prijatelju, mene više nema.

Al nisam samo zemlja, samo trava.

Jer knjiga ta što držiš je u ruci,

Samo je dio mene koji spava.

I ko je čita – u život me budi.

Probudi me, i bit ću tvoja java.

(D. Cesarić, *Pjesma mrtvog pjesnika*)

prijatelju _____

ruci _____

mene _____

je _____

ta _____

5	
---	--

9	
---	--

5. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

Uza nj, nadohvat zbilje, pojavi se makar gdjekoji tračak nade.

nj _____

makar _____

nadohvat _____

gdjekoji _____

4	
---	--

6. Odredi glagolske oblike.

Tužni bijahu to dani po Martina, svi ga račun prevariše. Koliko je on toga smišljao bio. Radio je kao mrav, kupio kao pčela, a opet ne bijaše čovjek tvrda srca (...) Tuga, spustivši se na te surove crte, kanda je ublažavala nujno lice, samo kadšto zadrhtale bi mu mišice lica čudno (...)

(prema A. Šenoa, *Prosjak Luka*)

bijahu _____

kupio _____

prevariše _____

spustivši (se) _____

je smišljao bio _____

zadrhtale bi _____

6	
---	--

7. Koje su dvije norme standardnoga jezika narušene u nazivu *Zagreb Film Festival*?

2	
---	--

12	
----	--

8. Odredi vrstu zavisnosloženim priložnim rečenicama.

Bio je toliko ljut da se s njim nije moglo razgovarati. _____

Pošto smo ušli, pozdravili smo se sa svima. _____

Dok ga traže, vjerojatno je kriv. _____

Pošalji ga u dvoranu neka vježba. _____

Neće mu biti lako odlučiti da ih i sve pita za mišljenje. _____

5	
---	--

9. Odredi vrstu priložnih oznaka iz rečenice.

Nastavili su s poslom unatoč nevremenu, a poslije otišli s prijateljima.

unatoč nevremenu _____

poslije _____

s prijateljima _____

3	
---	--

10. Odredi vrstu zavisnosloženih rečenica.

Postavlja se pitanje što bi bilo najbolje učiniti. _____

Zna li se tko dolazi na večeru? _____

Kuća mu je da joj nema ravne. _____

3	
---	--

11	
----	--

11. Ispiši iz rečenice tri sročna i tri nesročna atributa.

Tijekom prošlog ljeta pročitao sam zanimljivu knjigu o stradanju djece u Domovinskom ratu.

sročni atributi: _____

nesročni atributi: _____

6	
---	--

12. Odredi koja je od rečenica jednostavna, nezavisnosložena ili zavisnosložena.

Očekujući dolazak lađe, ljudi su zaboravili svoje obaveze.

Doći ćemo ili moj brat ili ja. _____

To su ljudi koji će ti više dati. _____

Odmah smo vam rekli: pobijedit ćemo. _____

4	
---	--

10	
----	--

13. Ne mijenjajući redoslijed surečenica, prepisi rečenice tako da budu pravopisno i gramatički točne.

Pošto ništa nismo zgriješili, zaspimo u miru.

Hodajte čim brže možete da ne zakasnimo po njezinu kćer.

Važan je i scenski pokret, no, međutim presporo je sve to skupa.

Voljeli smo ga budući da je često dolazio u posjet.

Donijet ću ti ako se sjetim onu knjigu.

5	
---	--

14. Odredi vrstu pogodbenih rečenica.

Da smo se voljeli manje, bilo bi nas još i sad.

(prema stihovima grupe *Jinx*)

Ako tražiš nekoga za čuvanje, onda imam ruke za tebe.

(prema stihovima grupe *Prljavo kazalište*)

Kada biste znali koliko vas ljubim, plakali biste od radosti.

3	
---	--

15. Koja je sintaktička osobitost prisutna u podcrtanim dijelovima rečenica čakavskoga i kajkavskoga narječja?

Ćeš mi posudit olovku?

Si mi donesel knjigu?

1	
---	--

4	
---	--

16. Navedenim subjektivnim rečenicama odredi kojoj podvrsti subjektivne rečenice pripadaju.

Oni koji su naučili sigurno će dobro napisati ispit. _____

Nije poznato kako su to učinili. _____

Priča se da je napustio zemlju. _____

3	
---	--

17. Prepiši zadanu rečenicu dodajući navedene atribute uz imenicu izrečene različitim vrstama pridjeva poštujući običan (neobilježen ili neutralan) red riječi u rečenici.

Rečenica: *Majica nije prljava.* Atributi: *šarena, nijedna, stara, Anina* (majica)

1	
---	--

18. Odredi rečeničnu melodiju u sljedećim rečenicama (silazna, uzlazna, uzlazno-silazna).

Maturanti su otišli na proslavu. _____

Maturanti su otišli na proslavu? _____

Maturanti su otišli na proslavu! _____

Tko je otišao na proslavu? _____

4	
---	--

8	
---	--

19. Za koje je hrvatsko narječje (ili većinu govora toga narječja) karakteristična navedena jezična pojava?

- a) u genitivu množine nastavak je -ov, -ev, tj. -of, -ef (*konjef* = konja)

- b) izjednačeni oblici dativa, lokativa i instrumental množine (*konjima*)

- c) čuvaju stare nastavke za pojedine padeže (*va šume* = u šumi)

- d) protetičko v- na početku riječi (*vulica* = ulica)

4	
---	--

20. Kojim je jezičnim sredstvom iskazana upitnost u navedenim rečenicama?

Hoćeš li me, Slavonijo, svojim sinom zvati? _____

Ali čemu služi mama, ali čemu služi tata? _____

Zašto praviš slona od mene? _____

Tebi je to smiješno? _____

4	
---	--

8	
---	--

21. Odredi vrstu sintagme po tipu gramatičke veze među sastavnicama sintagme.

nadahnut poezijom _____

sedam veličanstvenih _____

skretanje udesno _____

odlučan pobijediti _____

4	
---	--

22. Odredi gramatičke kategorije kojima predikat stupa u odnose s drugim članovima rečeničnoga ustrojstva odnosno prenosi obavijest.

Sutra bi najhrabriji mogli preskočiti rijeku.

- usmjerenost predikata prema subjektu: _____

- usmjerenost predikata prema objektu: _____

- modalnost glagola kojim je izrečen predikat: _____

4	
---	--

23. Ispiši konektore iz teksta.

Spremili smo se na put jer smo željeli obići veće gradove na našoj obali. S takvim ciljem krenuli smo od Pule. Iako nismo u potpunosti uspjeli, nismo bili nezadovoljni. Sve u svemu, mislim da ćemo nastaviti sa započetim podvigom.

2	
---	--

10	
----	--

U zadacima od 24. do 37. zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

24. U kojoj je službi vokativ u Mažuranićevim stihovima „Misli jadan da je morski vuče / Il još gori brđanski hajduče“?

- a) obraćanja
- b) subjekta
- c) objekta
- d) atributa

1	
---	--

25. U kojoj je rečenici izrečen neizravni objekt?

- a) Nije se pred svima odrekao prijatelja.
- b) Za večeru ne jedite mesa!
- c) Nećemo danas poći brati jagoda.
- d) Odavno više ne podnosi ljetnoga sunca.

1	
---	--

26. Koja je rečenica pravopisno točna?

- a) Upitali smo ga želi li poći s nama?
- b) Unatoč velikoj gužvi, uspjeli smo ući na koncert.
- c) Bolje je biti ateist, nego licemjerman kršćanin. (*papa Franjo*)
- d) Ljetovali smo na srednjem Jadranu, odnosno u blizini Omiša.

1	
---	--

3	
---	--

27. Koja je rečenica pravopisno točna?

- a) Dobro došli, uvijek ste dobro došli gosti!
- b) Dobrodošli, uvijek ste dobrodošli gosti!
- c) Dobro došli, uvijek ste dobrodošli gosti!
- d) Dobrodošli, uvijek ste dobro došli gosti!

1	
---	--

28. Koji dio rečenice zahvaća rečenični naglasak?

- a) koji je na početku rečenice
- b) koji se odnosi na subjekt kao član rečeničnoga ustrojstva
- c) koji se odnosi na predikat kao član rečeničnoga ustrojstva
- d) koji slijedi kao odgovor na pitanje

1	
---	--

29. Kakav tip gramatičke veze među sastavnicama sintagme po svojoj službi (funkciji) može biti upravljanje?

- a) odredbena i dopunska sintagma
- b) dopunska i okolnosna sintagma
- c) odredbena i okolnosna sintagma
- d) odredbena, dopunska i okolnosna sintagma

1	
---	--

30. Tko je autor prvog opisa novoštokavske akcentuacije u gramatici *Nova ričoslovica ilirička*?

- a) Franjo Marija Appendini
- b) Šime Starčević
- c) Vjekoslav Babukić
- d) Tomo Maretić

1	
---	--

4	
---	--

31. Koji je hrvatski leksikograf, podrijetlom Slovak, pripadnik zagrebačke filološke škole?

- a) Adolfo Veber Tkalčević
- b) Bogoslav Šulek
- c) Vjekoslav Babukić
- d) Vatroslav Jagić

1	
---	--

32. Pripadnike koje filološke škole je Fran Kurelac pogrdno nazivao *ahavcima* (zbog nastavka *-ah* za genitiv množine)?

- a) zagrebačke filološke škole
- b) riječke filološke škole
- c) zadarske filološke škole
- d) škole hrvatskih vukovaca

1	
---	--

33. Kakav je bio rezultat Gajevih prijedloga iz *Kratke osnove* o pitanju latinične grafije?

- a) Gajevi prijedlozi potpuno su prihvaćeni.
- b) Gajevi prijedlozi odmah su zaživjeli u praksi.
- c) Gaj je kasnije zamijenio tilde u kvačice.
- d) Gaj je ponudio znak za bilježenje refleksa jata.

1	
---	--

3	
---	--

34. Koju vrstu pravopisa zagovara zagrebačka filološka škola?

- a) fonetski
- b) fonološki
- c) morfološki
- d) morfonološki

1	
---	--

35. Koji jezikoslovac uvodi u hrvatsku grafiju grafem *đ*?

- a) Pero Budmani
- b) Đuro Daničić
- c) Ljudevit Gaj
- d) Vuk Karadžić

1	
---	--

36. Tko je autor prvoga hrvatskog pravopisa *Pravopis jezika ilirskoga*?

- a) Adolfo Veber Tkalčević
- b) Ljudevit Gaj
- c) Josip Partaš
- d) Ignjat Alojzije Brlić

1	
---	--

37. Koja je filološka škola pridonijela konačnom oblikovanju hrvatskoga jezičnog standarda?

- a) zagrebačka filološka škola
- b) riječka filološka škola
- c) zadarska filološka škola
- d) škola hrvatskih vukovaca

1	
---	--

4	
---	--